

วัดระฆังโฆสิตาราม

ประวัติความเป็นมา

วัดระฆังโฆสิตาราม เป็นวัดโบราณ ตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา เดิมชื่อ **วัดบางหว้าใหญ่** ในสมัยกรุงธนบุรี สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีทรงอาราธนาพระเถระมาประชุมและชำระพระไตรปิฎก ซึ่งอัญเชิญมาจากนครศรีธรรมราชที่วัดระฆังโฆสิตารามนี้

ต่อมาในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช โปรดให้ขุดสระแล้วรื้อพระตำหนักและห้องทางด้านตะวันตกของพระอุโบสถเก่า (ปัจจุบันเป็นที่ตั้งพระวิหาร) มาปลูกลงในสระทำหอไตรเป็นรูปเรือ ๓ หลังแฝด กลางน้ำ ระหว่างการขุดสระมีการขุดพบระฆังโบราณ มีเสียงดังกังวาน พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช โปรดให้นำไปไว้ที่หอรระฆังที่วัดพระศรีรัตนศาสดาราม และโปรดให้สร้างระฆังขึ้นใหม่ ๔ ลูก พร้อมกับสร้างหอรระฆัง ในการนี้จึงพระราชทานนามวัดว่า **วัดระฆังโฆสิตาราม**

สถานะและที่ตั้ง

วัดระฆังโฆสิตาราม เป็นพระอารามหลวงชั้นโท ชนิดวรมหาวิหาร ตั้งอยู่เลขที่ ๒๕๐ ถนนอรุณอมรินทร์ แขวงศิริราช เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร มีที่ดินตั้งวัด เนื้อที่ ๓๑ ไร่ ๑ งาน ๑๓ ตารางวา

สิ่งสำคัญ

พระอุโบสถ เป็นทรงแบบรัชกาลที่ ๑ หลังคาลาด ๓ ชั้น มุงกระเบื้อง ประดับช่อฟ้า ใบระกา หางหงส์ มีทวยสลักสวยงามรองรับ ชายคา บริเวณมุขด้านหน้าและหลังทำปีกนกคลุมมุขอยู่ในระยະไขราหน้าจั่ว ใต้จั่วหรือหน้าบันที่จำหลักลายพระนารายณ์ทรงครุฑ ประดับลายกระหนกปิดทอง เจาะเป็นช่องหน้าต่าง ๒ ช่อง เหนือประตูหน้าต่างรอบพระอุโบสถ ติดกระฉับปูนปั้นปิดทอง ทำเป็นรูปชุ้มบนบานประตูหน้าต่าง ด้านนอกเขียนลายรดน้ำปิดทอง มีรูปประฆังเป็นเครื่องหมาย ด้านในเขียนภาพทวารบาลยืนบนแท่นระบายสิ่งดงาม บริเวณฝาผนังภายในโดยรอบเขียนภาพจิตรกรรมที่ได้รับการยกย่องว่าฝีมือดงามมาก ผนังด้านหน้าพระประธานเขียนเป็นภาพพระพุทธเจ้าแสดงยมกปาฏิหาริย์ ก่อนเสด็จขึ้นไปจำพรรษาบนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ และตอนเสด็จลงมาจากสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ ด้านหลังพระประธานเขียนภาพพระมาลัย ขณะขึ้นไปนมัสการพระมหาจุฬามณีบนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ ภาพฝาผนังส่วนที่เหลือเบื้องบนเขียนเป็นภาพเทพชุมนุม ตอนล่าง

เขียนภาพทศชาติ ซึ่งเขียนได้อย่างมีชีวิตชีวา อ่อนช้อยและแสงสีเหมาะสมกับเรื่องราว เขียนโดยพระวรรณวาดวิจิตร (ทอง จารูวิจิตร)

พระประธาน เป็นพระพุทธรูปหล่อด้วยสำริด ปางสมาธิ หน้าตักกว้างประมาณ ๔ ศอกเศษ ประดิษฐานบนฐานชุกชี เบื้องพระพักตร์มีรูปพระสาวก ๓ องค์ คือ พระสารีบุตร พระอานนท์ และพระโมคคัลลานะ พระประธานนี้ได้รับการยกย่องว่าดงาม พระนามว่า **พระประธานยี่มรับฟ้า**

พระวิหาร (พระอุโบสถหลังเก่า) ลักษณะก่ออิฐถือปูน หลังคามุงกระเบื้อง ลดเป็นมุขด้านหน้า ภายในประดิษฐานพระพุทธรูปหลายองค์ รวมทั้งพระประธานองค์เดิมของวัด ซึ่งแต่เดิมเป็นพระพุทธรูปปูนปั้นองค์เล็ก ต่อมาสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ได้ปั้นปูนหุ้มพระพุทธรูปใหม่ใหญ่กว่าองค์เดิม

พระวิหารสมเด็จพระสังฆราช (สี) อยู่ด้านหน้า พระอุโบสถ หลังคามุงกระเบื้องเคลือบ ติดทวยตามเสาสวยงาม หน้าบันทั้งสองด้านจำหลักรูปฉัตร ๓ ชั้น อันเป็นเครื่องหมายพระยศสมเด็จพระสังฆราช วิหารหลังนี้ เดิมหลังคาเป็นทรงปั้นหยา เรียกว่า ศาลาเปลื้องเครื่อง

ต่อมาพระราชธรรมภาณี (ละมุล) อดีตเจ้าอาวาส รูปที่ ๑๐ ได้เปลี่ยนเป็น

หลังคาทรงไทย มีช่อฟ้า ใบระกา หางหงส์ เมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๐๔ เพื่อประดิษฐานพระอัฐิสมเด็จพระสังฆราช (สี) ซึ่งเดิมบรรจุอยู่ในพระศรียาริยเมตไตรย ประดิษฐานในซุ้มพระปราสาทของ วัดระฆังโฆสิตาราม ต่อมาได้ย้ายมาไว้ที่พระวิหารที่ปฏิสังขรณ์ขึ้นใหม่ เพื่อยกย่องพระเกียรติของพระองค์

ตำหนักแดง เป็นเรือนไม้ฝาปกน กรมพระราชวังบวรสถานพิมุข ทรงยกถวายวัด เพื่อปลูกเป็นกุฏิสงฆ์ ปัจจุบันอยู่ในบริเวณ คณะ ๒ เชื่อกันว่าเป็นตำหนักสำหรับทรงกรมฐานของสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี สันนิษฐานจากพระตำรัสของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ซึ่งได้ตรัสกับสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าฯ กรมพระยานริศรานุวัตติวงศ์ เมื่อเสด็จมาทอดพระเนตรกุฏินี้ว่า กุฏินี้แต่เดิมเป็นตำหนักของพระเจ้ากรุงธนบุรี

หอพระไตรปิฎก เดิมอยู่กลางสระที่ขุด ขึ้นด้านหลังพระอุโบสถ สร้างเป็นเรือนแฝด ๓ หลัง หอด้านหน้าลักษณะเป็นหอนอน หอกกลางเป็นห้องโถง หอด้านเหนือเป็นห้องรับแขก หลังคามุงกระเบื้อง ชายคาเป็นรูปเทพนมเรียงราย เป็นระยະ ๆ เปลี่ยนฝาสำหรับดักไม้ขีดและเสียบ กระแฉงเป็นขีดด้วยหน้ากระดานไม้สักระหว่าง ลูกสกล แฉงกระดานไม้สักเสียบฝาภายในแล้วเขียนรูปภาพต่าง ๆ บานประตูด้านใต้เขียนลายรดน้ำ บาน

ประตูหอกกลางด้านตะวันออกแกะเป็นลายกระหนกมวยภักษ์ ประกอบด้วยกระหนกเครือเถา บานซุ้มประตู นอกชานแกะเป็นมังกรลายกระหนกดอกไม้ ภายนอกติดทวยสวยงาม ภายในมีตู้พระไตรปิฎกขนาดใหญ่ เขียนลายรดน้ำ ๒ ตู้ ประดิษฐานไว้ในหอด้านเหนือ ๑ ตู้ หอด้านใต้ ๑ ตู้ หอพระไตรปิฎกนี้ตั้งอยู่ในเขตพุทธาวาส ทิศใต้ของพระอุโบสถ

หอพระไตรปิฎกหลังเล็ก อยู่ด้านหน้าตำหนักแดง ในคณะ ๒ เป็นเรือนไม้ฝาปกนปิดทอง ทาสีเขียวสด ประตุนหน้าต่างเขียนลายรดน้ำสวยงามมาก

ต้นโพธิ์ลังกา พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงได้รับมาในรัชสมัยของพระองค์โปรดให้นำไปปลูกตามพระอารามหลวงต่าง ๆ ตามประวัติกล่าวว่า ได้เสด็จพระราชดำเนินมาปลูกต้นโพธิ์ที่วัดระฆังโฆสิตารามนี้ด้วยพระองค์เอง